

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Maročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, dne 18. avgusta 1932.

Štev. 94.

Potreben je nov zakon o socialnem zavarovanju

V svojem velikem referatu na sijajno uspelem manifestacijskem zborovanju slovenskih trgovcev v Mariboru je predsednik Zveze slovenskih gremijev g. Josip Kavčič tudi izčrpno referiral o socialnem zavarovanju. Na podlagi svojega referata je nato predlagal zborovanju podrobno izdelano resolucijo o načelih, na katerih mora biti zgrajen novi zakon o socialnem zavarovanju. Zbor je soglasno in z glasnim odobravanjem sprejel od predsednika Kavčiča predlagano resolucijo in velja zato ta kot temeljna zahteva vseh slovenskih gospodarskih slojev, kako naj se izvede v naši državi reforma zakona o socialnem zavarovanju. Do podrobnosti utemeljena ter vsestransko preudarjena resolucija se glasi:

Novi zakon o socialnem zavarovanju mora osvojiti ta glavna načela:

I. V organizacijskem pogledu.

Zavarovalni posli vseh panog zavarovanja delavcev imajo biti centralizirani pri posebnih uradih za zavarovanje delavcev, kateri naj se ustanove za vsako banovino, odnosno en urad za več banovin. Ti uradi imajo biti nosilci zavarovanja za vse panoge zavarovanja delavstva. Priznati je enotno članstvo z enotnimi minimalnimi dajatvami. Vztrajati moramo na ločeni ureditvi pokojninskega zavarovanja zasebnih nameščencev, na paralelnem poslovanju zavarovanja rudarjev in železničarjev ter na ločeni ureditvi bolniškega in nezgodnega zavarovanja privatnih nameščencev po lastnih nosilcih zavarovanja.

Varovati je načelo avtonomije ali samouprave na osnovi paritetnega zastopstva z volitvami po stanovskih zbornicah.

V interesu stvari je, ako so vsi nosilci zavarovanja na ozemlju posamezne banovine ali več banovin tesneje medsebojno povezani, da morejo uspešneje ščititi interese zavarovanja in omogočevati razvoj zavarovanja ter skupno ustvarjati delovno skupnost, zlasti na polju preventivnega zavarovanja. Zato smo mišljenja, da bi moral na ozemlju vsake banovine posloovati poseben zavarovalni svet, v katerem bi bili zastopniki nosilcev zavarovanja ter stanovskih zbornic, po potrebi tudi zastopniki zdravstvene službe v banovini. Ta zavarovalni svet naj bi reprezentiral pred vsem tudi skupno in enotno finančno investicijsko politiko. Zavarovalni svet posluje v okvirju zakonitih določil na podlagi soglasno od vseh pristojnih nosilcev zavarovanja sprejetega statuta. Osrednji urad za zavarovanje delavcev se mora v sedanji sestavi razpustiti. Ustanovi naj se centralni zavarovalni urad, ki naj bi opravljal vrhovno nadzorovalno in statistično službo za vse vrste socialnega zavarovanja v državi. Urad bi čuval nad pravnimi izvajanjem zakona. Le v načelno važnih stvareh socialnega zavarovanja bi urad fungiral kot zadnja administrativna instanca. V kolikor ne bi bila izvedljiva ustvaritev rezervnih fondov, kateri naj krijejo potrebe zavarovanja po posameznih banovinah skupno za vse nosilce zavarovanja, bi centralni urad zbiral in upravljal tudi skupne rezervne fonde. Vzdrževanje urada bi nosili vsi nosilci zavarovanja v državi na osnovi odobrenega proračuna. Urad naj bi slonel na načelu samouprave interesentov. Odvišno pragmatično uradništvu SUZOR-ja se porazdeli na posamezne nosilce zavarovanja.

II. V meritornem pogledu.

Ni treba, da novela zakona dajatev kvantitativno ali kvalitativno poslabša. Toda zakonita ureditev zavarovalnih dajatev mora biti takšna, da so izključene vse zlorabe. Zato mora iz zakona izpasti vse, kar zlorabe danes omogoča. Predvsem je urediti solidne karentne roke, tako za zavarovane člane, kakor tudi za svojce. Mislimo, da z ostrejšimi klavzulami v zakonu ščitimo samo koristi zavarovanja.

Pota slovenskega trgovstva v preteklosti in danes

Veliki referat predsednika Zveze trgovskih gremijev Josipa Kavčiča na III. vseslovenskem trgovskem shodu v Mariboru

Po pozdravnem govoru podpredsednika Zbornice g. Elsbacherja je povzel besedo na velikem manifestacijskem zborovanju slovenskih trgovcev v Mariboru predsednik Zveze trgovskih gremijev g. Josip Kavčič in v globoko zasnovanem referatu, ki je od vseh strani pokazal dosedanja pot slovenskega trgovstva, njegovih zahtev in uspehov, nato pa utemeljil in podal do podrobnosti izdelan gospodarski in politični program slovenskega trgovstva in slovenskega gospodarstva za bodočnost. Vsled izredne važnosti vsega referata, ga priobčujemo v celoti. Gospod predsednik Kavčič je izvajal:

Pozdrav Mariboru

Dosedanja organizacija slovenskega trgovstva, naša Zveza trgovskih gremijev je z velikim veseljem sprejela povabilo mariborskih trgovcev, da priredi v okviru Mariborskega tedna v gospodarskem in političnem središču Podravine, v lepem Mariboru, svoje zborovanje. Radi smo prišli v Maribor, da tu v obdravski prestolnici povemo javno in odločno svoje težnje in zahteve, a da obenem manifestiramo enotnost in solidarnost vseh slovenskih trgovcev in vseh gospodarskih slojev.

Radi pa smo prišli v Maribor tudi zato, ker želimo, da se naš jugoslovanski Meran čim bolj razvije, saj ima vse pogoje za to. Maribor je središče, kamor prihaja na trg najzlahnejše sadje, daleč znano dobro vino ter najraznovrstnejši poljedelski sadeži. S svojo krasno okolico in svojim zelenim Pohorjem pa je Maribor kar ustvarjen za tujski promet. Velik pa je tudi pomen Maribora v nacionalnem pogledu in tudi zato smo prišli sem, da negujemo in pospešujemo to našo severno stražo.

Kakšni so bili početki organizacije slovenskega trgovstva

Predno preidem k referatu o naših sedanjih zahtevah, smatram za potrebno, da pogledamo najprej malo nazaj, na prve početke organizacije slovenskega trgovstva in da na podlagi izkušenj in dela iz preteklosti usmerimo svojo pot naprej.

Današnje zborovanje je III. vseslovenski veliki trgovski shod in 20. oktobra bomo praznovali petindvajsetletnico, odkar se je vršil v Ljubljani

V zakonu imajo odpasti tudi vse nepotrebne ostrogi napram delodajalcem in je izvrševanje dolžnosti iz naslova zavarovanja poenostaviti in olajšati. Zakon mora biti v svojih določbah tak, da administracije preveč ne komplicira. Zavedamo se, da administracija zavarovanja ne more biti v vseh delih države enotna in izvajana po istih vidikih. Zato je prav, ako je zakon v tem oziru elastičen in okviren, da tako dopušča posameznim pokrajinam možnost, da administrativne podrobnosti urede po svojih prilikah in potrebah.

III.

Kakor nam sicer široko anketiranje ni všeč, ker se z njimi dostikrat ureditev perečih vprašanj samo zavlačuje, vendar pa mislimo, da je anketa o vprašanju olajšanja in poenostavljenja administracije nujno potrebna. Ta anketa naj se zedini tudi v vprašanjih, katerih smo se v teh izvajanjih dotaknili in katera bi po našem mišljenju mogla prispevati k delni sanaciji delavskega zavarovanja.

Na skupni konferenci vseh slovenskih zastopnikov delojemalcev in delodajalcev, ki se nahajajo v sedanjih samoupravah našega socialnega zavarovanja, je bil odobren kot osnovna zahteva ta program.

I. vseslovenski trgovski shod

Ta shod je sklicalo trgovsko društvo »Merkur« in tedanji predsednik Lilek je po pozdravu zastopnikov trgovskih organizacij iz Celja, Gorice in Trsta dejal o namenu shoda:

»Shod naj dokaže, da ima naše trgovstvo mele skrb za lastno blagostanje, temveč da se tudi v polni meri zaveda dolžnosti slovenskega trgovstva za naše narodno blagostanje.

Sedanji senator Ivan Hribar je v svojem pozdravu povdaril, da slovi solidnost slovenske trgovine daleč po svetu. Smatra trgovski stan za enega najvažnejših faktorjev in stanov v narodu. Poglejmo samo svetovno zgodovino! Angleži so bili še pred par sto leti v mednarodni politiki narod druge stopnje, ko so postali trgovski narod, so zavzeli prvo mesto v mednarodnem svetu.

O vlogi trgovine v narodnem gospodarstvu

ter posebej o slovenski je govoril pokojni dr. Danile Majaron in omenil med drugim:

Kar pridela kmetijstvo ali kar izdela industrija, dobi pravo vrednost šele tedaj, ko postane trgovsko blago. Iz gospodarske delavnosti trgovine se razvijajo njeni blagodejni uplivi na gmotno in duševno blagostanje naroda. Trgovina vzpodbuja vso produkcijo k intenzivnemu delu, daje povod za napredek industrije, prav tako pa tudi za umno gospodarstvo v kmetijstvu. Zivinoreja, sadjarstvo, gozdarstvo, poljedelstvo, vse je še na nizki stopnji, dokler proizvajala le za sebe. Šele trgovina, ki zahteva dobro kvaliteto blago, dviga kakovost produkcije in s tem ustvarja narodno premoženje. Trgovina si je pridobila silne zasluge za splošen gmotni blagor, trgovina je dala impulze za napredek narodov ter vedno več ljudstev vključila v svoj kulturni krog.

Pravim kulturni krog, kajti trgovina je obenem z materialnim blagom ščitila vedno tudi civilizacijo. Šele tedaj, ko so trgovci z največjimi napori in žrtvami odprli pot v tuje kraje, šele tedaj so prišli za njimi v te kraje misijonarji, učenjaki in umetniki. Trgovina je ustanavljala mesta in dala temelj mestni kulturi, bila je vedno zaščitnica svobode in pospeševalnica napredka. Ona je ustvarjala mednarodne stike od ljudstva do ljudstva, da na velikem svetovnem sejmišču neprestano tekmujejo vsi narodi in sicer ne le za trgovsko blago, temveč obenem tudi za duševni napredek. Slehernemu narodu je zato potrebno spoznanje, da dajeta šele razvita trgovina in industrija narodu moč in bogastvo.

To resnico izpričujejo Angleška, Nemčija, Holandska in Švica. Te dežele pa tudi uče, da doseže gospodarstvo tega ali onega naroda takšne uspehe le, če je v njem trgovina organizirana od najnižje do najvišje oblike.

Pri nas igra trgovina prav isto narodno gospodarsko vlogo, ko drugod. Nastaja pa vprašanje, ali je trgovina med nami v naših rokah, ali je Slovenec sam svoj trgovec in koliko je trgovec tudi drugim?

Ali ni veletrgovina v tujih rokah se s skrbjo vprašuje na I. trgovskem shodu dr. Majaron.

Nato je govoril dr. Henrik Tuma o pomenu Trsta za naše narodno in gospodarsko življenje. Naša moč in naša bodočnost je na morju, moremo reči z Angležem in Nemcem. Slovensko morje mora postati resnica, iz slovenskega morja pa vodi pot v jugoslovansko morje. Tudi neprecenljiva

moralna sila je v stremljenju k morju, ker morje ustvarja odporen in močan rod.

Kot zastopnik Celja je govoril Jože Smertnik o slovenskem trgovstvu na Štajerskem in Koroškem. Bili smo takrat še tako slabotni, da smo samo še šteli redko sejane slovenske trgovce. In na podlagi Smertnikovega referata ter od njega zbrana statističnega materiala je bila nato sprejeta ta resolucija:

I. slovenski trgovski shod izraža trdno prepričanje, da je splošen napredek štajerskih in koroških Slovencev odvisen od napredka slovenskega trgovstva na Štajerskem in Koroškem.

Tako je docela prodrla zavest, da nam je potrebna nacionalna trgovina, ker je bil slovenski trgovec vedno tudi nacionalni delavec. Zlasti v prvih časih je bila ta resnica posebno jasna. Tako na primer je bil prvi slovenski trgovec v Celju pokojni Franc Kapus, ki je ustanovil tam svojo trgovino leta 1858. Bil je odličen naroden delavec, ki ni oral ledine le na gospodarskem polju, temveč bil tudi soustanovitelj Narodne čitalnice, kateri je tudi v svoji hiši brezplačno odstopil prostore. In na slavnem taboru v Žalcu leta 1868. je bil zopet pok. Kapus eden najbolj delavnih prirediteljev tabora.

Pa vrnimo se naprej k I. trg. shodu.

O slovenski trgovski izobrazbi in o potrebi višje trgovske šole v Ljubljani je govoril ravnatelj Josip Ulčakar. Trgovsko šolstvo je bilo sicer takrat že razvito v Avstriji, toda kaj nam to pomaga, ko pa Slovenci nismo imeli niti ene slovenske trgovske šole in niti ne najnižjih.

O koristi trgovskih organizacij, o njenem smotru in pomenu je govoril Leopold Fürsager. V izredno veselje mi je, je dejal predsednik Kavčič, da morem g. Fürsagerja, tega našega odličnega moža iz vrst onih prvih naših trgovcev, ki so kot pionirji z vso požrtvovalnostjo delali za napredek slovenskega trgovstva, da morem g. Fürsagerja pozdraviti danes v naši sredi. (Viharno odobravanje vseh je sledilo tem besedam predsednika.)

O nastanku prvih trgovskih organizacij je referiral trgovec Karl Meglič. Med drugim je dejal:

Če se ozremo nazaj le 15 let, tedaj vidimo na polju slovenske trgovske organizacije samo praznoto in puščavo. Nikjer nobene organizacije, slovenski trgovec se družil s tujim tovarišem in ponosen je, da sme občevati v tujih krogih, da sme v tuja gledališča in da je podpiratelj tuje politike. Še slabše je s trgovskimi sodrujniki, ki se gibljejo le v tujih društvih, pojo le tuje pesmi in nimajo višjih ciljev.

Ali polagoma je prišlo zboljšanje in prvi pojav zboljšanja je bila pred 12 leti ustanovitev Trgovsko izobraževalnega društva v Trstu. Leta 1897. je bila ustanovljena Trgovsko obrtna zadruga v Trstu in dve leti kasneje je dobila tudi Gorica Trgovsko-obrtno zadrugo. In ko je bilo v letu 1900 osnovano v Ljubljani slovensko trgovsko društvo »Merkur«, je bil led definitivno prebit in slovensko trgovstvo je pričelo s svojim vedno bolj uspešnim organizacijskim delom.

Začetki so bili seveda še skromni in takrat so v prvi vrsti delali v društvu trgovski sodrujniki. Ali vedno bolj se je dvigalo društvo, se otreslo vseh provincijalnih mej in se začelo dvigati ko mlad sokol v višave.

In ko je »Merkur« praznoval svojo 25-letnico, je mogel podati krasno bilanco svojega dela in v svojih resolucijah je podal cel program za slovensko trgovstvo, a tudi za vse slov. gospodarstvo. Slovensko

trgovstvo je že postalo tako močan faktor, da je moglo vplivati tudi že na gospodarsko politiko in je tudi uspelo s celo vrsto svojih zahtev.

II. vseslovenski trgovski shod

Minilo je 13 let, izvršil se je preobrat in v teh nemirnih gospodarskih časih se je vršil dne 11. aprila 1920 v Ljubljani II. vseslovenski trg. shod, ki je bil zlasti pomemben, ker se je v zvezi z njim dan pred njim osnovala centralna organizacija slovenskega trgovstva, Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo.

Takrat se je položaj za slovensko trgovstvo že znatno izboljšal. Trgovina je v celosti prešla v slovenske roke.

Takrat, pred 12 leti se je trgovski stan lrdno, smotreno in enotno organiziral, da brani svojo napadeno trgovsko stanovsko čast in da izloči iz svojih vrst vse, kar je bilo nesolidno in nerealno, ter z resno voljo aktivno sodeluje pri vseh važnih nalogah, ki čakajo našo mlado, svobodno državo.

Porušen je bil stari mir in red. Vztrajniki, ki so gonili gospodarsko kolesje dolgo dobo le v eno določeno smer, so bili vrženi ob preobratu iz svojih ležišč. V vrvežu, ki je nastal, smo se začeli razgledovati po svoji ožji in širši domovini. Čutili smo, da nam prinaša nova doba nova pota in nove cilje, ki pa jih bo deloma treba šele poiskati, določiti, pravilno usmeriti in jih izdelati. Postali smo gospodarji na svoji zemlji in začutili tudi odgovornost, ki je s tem padla na nas.

Na II. trgovskem shodu smo pogledali po slovenski zemlji, da ugotovimo, katere zaklade nam nudi, da opozorimo na te zaklade podjetne slovenske gospodarje in da jih koristno uporabimo za naše gospodarstvo. Spoznali smo, da je že čas, da sami gospodarimo za zakladi, ki jih hrani slovenska zemlja.

V skladu s temi cilji so bile tudi razprave II. trg. shoda. Poročevalci so govorili o organizaciji našega gospodarstva in o pomenu trgovine za naše gospodarstvo v novih razmerah. Poročali so o nalogah naše gospodarske politike, o zakonodaji, o upravi, produkciji, prometu, zunanji trgovinski politiki in njenem pospeševanju, o izseljevanju, novih potrebah obrtne zakonodaje, novih nalogah trgovskega šolstva, sedanji minister Mohorič pa je poročal o naših zahtevah glede prometne in carinske politike.

Na vse strani smo se tedaj razgledovali in iskali nove orientacije za naše bodoče delo pri ureditvi naše mlade države.

Ob otvoritvi II. trgovskega shoda je tedaj dejal g. Alojzij Lilek:

»Ni dvoma, da so nas razmere nekoliko prehitile in nas našle deloma tudi nepripravljene, vendar hočemo z združenimi močmi stremeti po uresničenju tega, kar bomo na današnjem shodu na podlagi podanih referatov sprejeli kot svoj bodoči gospodarski program.

Kaj smo takrat zahtevali!

V resolucijah smo tedaj med drugim zahtevali:

da se skliče gospodarski svet, da pride mo v državi do boljše gospodarske in trgovinske politike in da bo naša gospodarska politika vodena po enotnih načrtih.

Zahtevali smo dalje ureditev valutnega vprašanja, ureditev državnih financ, zlasti uravnoteženje izdatkov z dohodki in da se državne potrebe krijejo z davki in javnimi dajatvami, ne pa s tiskanjem novčanic in vedno novimi posojili.

Naša zahteva je nadalje bila, da se prične voditi statistika produkcije, uvoza in izvoza, da se z rednim eksportom doseže ugodna plačilna bilanca, da se sklenejo potrebne trgovinske pogodbe, da se promet na železnicah vrši v redu, da je v Ljubljani ravnateljstvo drž. železnice in da se vrši poslovanje Narodne banke po vsej državi radi celotne ureditve kreditnih potreb. Izjavili pa smo se proti podonavski federaciji, ki so jo takrat propagirali prijatelji stare Avstrije.

Naša zahteva je bila dalje, da je uradništv strokovno kvalificirano in da se depolitizira, državne finančne oblasti pa da računajo s prevažno nalogo naših denarnih zavodov za naše gospodarstvo.

Enotnost obrtne zakona se naj razširi na vso državo, določi se kompetenca trgovskega ministrstva za industrijska, trgovska in obrtniška vprašanja, povsodi se naj zahteva dokaz o usposobljenosti, skrbi za dobro delovanje stanovskih organizacij, izdajo naj se potrebna določila v zaščito trgovskih potnikov in naj se omogoči, da

se bo naša trgovina mogla izpopolniti v smislu zahtev moderne trgovine.

Ustanove, oziroma ohranijo naj se skupne zbornice, ustanove naj se trgovske šole ter uredi strokovni pouk.

Zahtevali smo končno še zvezo Slovenije z morjem, drugi tir na progi Zidani most - Zagreb, izboljšanje organizacije vozovne službe, izgraditev telefonskih in brzojavnih prog ter poštnega tovarnega prometa s tujino; osnuje naj se carinski sosvet za sporne zadeve, in uvede naj se enotna carinska tarifa.

To so bile pred 12 leti zahteve in smernice trgovskega shoda, ki se ga je udeležilo okoli 1200 udeležencev.

In kje smo danes?

Obširno smo podali pogled nazaj in čas je, da se ozremo, kakšen je naš položaj danes. In takoj moramo ugotoviti neko, sicer le zunanjo okolnost, ki pa jasno kaže, kako je rasel naš položaj.

I. vseslovenski trgovski shod je avstrijski minister le pismeno pozdravil, na II. vseslovenski je že naš jugoslovanski minister poslal visokega uradnika kot svojega zastopnika, na današnjem III. shodu pa je naš jugoslovanski minister že osebno med nami. (Zivio-klicie.)

Pred 25 leti so se pričeli šele prvi početki naše organizacije in nacionalno vprašanje se je šele razgrnilo, pred 12 leti smo že razgledovali po domovini, se orientirali in postavili si smernice za bodočnost in ustanovili tudi svoj tisk, danes pa nočemo samo govoriti o naših težnjah, temveč že

soodločevati pri državni gospodarski politiki

Če na podlagi teh paralel in dejstev motrimo naš položaj in če ga presojamo tudi s stališča narodovega življenja, ki ni le življenje ene generacije, potem moramo ugotoviti naravnost

velikanski napredek slovenske trgovine

In vsak objektivni opazovalec mora priznati, da je naša narodna država dala slovenski trgovini zelo mnogo in da je največ pripomogla, da smo tako mnogo svojih zahtev že izvedli. Tudi mi slovenski trgovci moremo zato glasno izpovedati, da je rešitev Slovencev le v Jugoslaviji. V njej bomo še gospodarsko napredovali in dosegli tudi svoje najvišje cilje.

To moramo ugotoviti, če motrimo s širokega horizonta in vsenarodnega stališča našo pot v preteklosti, a samo s tega širokega stališča moramo tudi usmeriti svojo pot v bodočnosti. Seveda pa pri tem nočemo prezreti vseh dnevnih brig, ki nas tarejo, temveč tudi v te hočemo posvetiti, da jih odpravimo in da ne bo nobenih ovir več za popoln razmah slovenske trgovine in za čim popolnejši napredek vsega slovenskega in tudi jugoslovanskega gospodarstva.

(Predsednik Kavčič je nato enako izčrpno in temeljito podal sliko sedanjega stanja slovenske trgovine in gospodarstva ter vse zahteve, ki jih ima danes slovensko gospodarstvo. Ta drugi in nad vse aktualni del njegovega referata pa priobčimo prihodnjič.)

Pod jako ugodnimi pogoji se prodaja dobro vpeljana
špecerijska in delikatesna trgovina
v centru mesta
Naslov v upravi „Trgovskega lista“

MEDNARODNE BORZE BREZ ŽIVLJENJA

V tednu od 16. do 23. julija je bila kupčija na svetovnih borzah mirna. Prva polovica tedna je bila splošno v znamenju lahke slabosti, dočim se je v drugi polovici uveljavilo nekoliko prijaznejše razpoloženje. Omembe vrednih padcev ni bilo. Berlin je notiral v povprečnosti 20.2 (teden prej 20.1), pri čemer je indeks od konca leta 1927 enak 100. London je notiral 38.7 (38.1), Pariz 57.9 (58.6), Bruselj 25.5 (25.5), Amsterdam 24.9 (24.7), Stockholm 9.2 (9.2), Zürich 39.3 (39.1), Dunaj 33.9 (34.1), Praga 50.8 (52.7), Milan 50.1 (50.3), Newyork 27.7 (26.7). Iz delniških indeksov omenjenih važnih mednarodnih efektivnih trgov izračunjeni mednarodni borzni indeks se je v imenovanem tednu nalaho znižal od 34.5 na 34.4 v primeri s koncem I. 1927. Drugačna je seveda slika, če primerjamo ta indeks z rekordnimi indeksi od pričetka leta 1929, ki so po ameriškem oktoberskem krahju začeli brez izjeme vsi padati prav do današnjih dni.

Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj na trgovski akademiji v Mariboru

Enoletni trgovski tečaj na državni trgovski akademiji v Mariboru vpisuje dnevno od pol 10. do 10. ure v šolskih prostorih na Zrinskem trgu 1/I. Radi splošne gospodarske krize je v tekočem letu mesečni prispevek znatno znižan. Za malenkostno odškodnino se poučujejo vsi trgovski predmeti, jeziki, in se posebna važnost polaga na strojepisje in stenografijo. Vodstvo sprejema tudi pismene prijave. Zahtevajte prospekte.

Medic-Zankl laneno olje, firnež, vse vrste lakov ter emajlno-lakaste in oljnate barve.

Ponudbe, poupraševanja

Tvrška Gelus & Cie., Marseille, 42, Avenue des Chartreux, Francija, želi stopiti v kupčijske zveze s tukajšnjimi izvozniki lesa, sirovega masla, sira, žita, prekajenega mesa in mesnih konzerv. Korespondenca v francoskem jeziku.

Priporoča se

GREGORC & Ko. LJUBLJANA

Veletrgovina špecerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in spirita

TELEFON: 22-46 Brzjavlj: GREGORC

Zahtevajte špecijalne ponudbe!

DR. LUTHER O OBRAMBNIH SREDSTVIH

Predsednik Nemške državne banke dr. Luther se je v nekem govoru obrnil proti novim vrednotnim projektom. »Dotlej se je človeštvo izklopalo še iz vsake gospodarske krize. Gre v Nemčijo za to, ali naj se izvrši to naravnim potom ali z razširjenjem kredita. Državna banka odklanja vsako umetno sredstvo. V razliki do Zedinjenih držav nima Nemčija nobenega zlata, da bi mogla izvesti razširjenje kredita brez nevarnosti, in ima za seboj tudi skušnjo inflacije. Kar se tiče Nemčiji očitanih napačnih investicij glavnice, je treba opozoriti, da je bila gradba železnic v preteklem stoletju tudi zgrešena investicija glavnice, ki se je pa pozneje vseeno izkazala kot produktivna. Naravnega izhoda iz sedanje krize bi se ne smelo ovirati. Kolikor bolj jasen bo naš pogled glede teh zahtev, toliko hitreje se bomo iz krize izmotali.«

Razstave in sejmi

VINSKI SEJEM NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU

Kakor smo že poročali, priredi Ljubljanski velesejmski urad, kmetijski oddelek v času od 3. do 12. septembra t. l. v paviljnu »G« razstavo in na drobno razprodajo razen medu in medice ter sira in drugih mlečnih izdelkov, tudi izložbo raznega vina iz Dravske banovine in sicer tokrat na bazi vinskega sejma, katerega se lahko vsak producent ali društvo, zadruga itd. udeleži. Razprodajal bo lahko vsak sam po svoji volji, po kozarčkih iz soda ali iz steklenic, za kar bo plačal le določeno odškodnino za zasedeni prostor.

S tem bo vsakemu tudi dana ugodna prilika, da seznanj gotove zanimance za njegove pridelke in da stopi direktno z njimi v stik.

Prijave je čimprej nasloviti naravnost na velesejmski urad, kmetijski oddelek v Ljubljani, in sicer radi sestave kataloga najkasneje do 17. t. m. Blago pa se mora doposlati med 23. in 26. avgustom, da dosepe do 30. avgusta v Ljubljano. Tovornina po železnici je polovična. Natančni pogoji so razvidni iz razposlanih okrožnic, katere so interesentom še na razpolago pri velesejmskem uradu.

Zanimanje za ta oddelek je kot vedno prav veliko in zato bo vsak dobro odrezal, kdor se tega vinskega sejma udeleži.

Viktor Meden veležganjarna, tvornica likerjev, ruma, vinjaka in brezalkoholnih pijač. LJUBLJANA, Celovška cesta št. 10. Telefon 20-71. Telefon 20-71.

Po svetu

Uvozne omejitve v Češkoslovaški so izdatno razširjene s seznamom onih blagovnih vrst, kojih uvoz je navezan na posebno dovoljenje.

Češkoslovaška bo dobila v pristanišču Gdynia svobodno ceno, ki ji bo stavljena na razpolago v pričetku leta 1934. S tem bosta Gdynia in pa poljski koridor močno ojačena.

Izvoz iz Rumunije v Avstrijo se je po sklenjenem »modusvivendi« precej zboljšal, in so zato cene živine v Rumuniji poskočile za 15 odstotkov.

Uvoz pšenice v Italijo se je po uradnih podatkih zmanjšal v juliju za 278.878 meterskih stotov, dočim se je uvoz koruze istočasno dvignil za 145.962 meterskih stotov.

Svetovna potreba bakra je z omenjenimi zalogami 1 mil. ton krita za več kot eno leto.

Irska je vsled gospodarskega boja z Anglijo pričela kupovati in prodajati na evropskem kontinentu; kupila je n. pr. večjo količino ruhrskega premoga v zameno za svoje agrarne produkte.

Hranilnice Donavske banovine v Novem Sadu zaenkrat ne bodo ustanovili in so ustanovitev odložili. Hranilnici v Somboru in Smederevu se pretvorita v okrožni hranilnici.

Plovbna kriza v Jugoslaviji se zelo pozna; v pristanišču Bakar n. pr. je šest parnikov brez zaposlenosti, med njimi luksurni parnik »Karadjordje«.

Chrysler, po velikosti tretje ameriško avtomobilno podjetje, izkazuje za prvo letošnjo polovico zgube 880.000 dol. proti dobičku 2.250.000 dol., 3.410.000 dol. in 18.100.000 dol. v prvih polovicah let 1931, 1930 in 1929. —

Alpine Montan namerava pričeti z zopetnim obratovanjem plavža v Donawitzu za nekaj tednov, da dobi za produkcijo jekla potrebne množine surovega železa. Plavž ne dela od maja naprej. —

Švica in Ogrska sta se pogodili glede prevzema 700.000 met. stotov ogrske pšenice od strani Ogrske.

Za obnovo trgovskih stikov Avstrije z Rusijo se avstrijski krogi zelo trudijo in je nameravana na Dunaju ustanovitev posebne družbe, ki naj podpisuje ruske menice.

Zrtev v italijanski tekstilni industriji je čedalje več; sedaj je zaprosila za izvensodno poravnavo na podlagi 43% d. d. Cotanificio Honegger, bombaževa predilnica in tkalnica v Albino, okraj Bergamo Pasiva so označena s 25.8 milijoni, aktiva z 8 milijoni lir.

Obiščite automatični bulet D A J - D A M.

STANDARDIZIRANJE V EKSPORTU SADJA V AVSTRIJO

Avstrijskemu parlamentu je predložen zakonski osnutek, po katerem se smejo le jabolka določene kvalitete prodajati v inozemstvo. Dovoljenje za to naj se dá le osebam, ki imajo v trgovini s sadjem že potrebne skušnje in znanje. Zakon pomeni neke vrste koncesioniranje v jabolčni trgovini z inozemstvom. Uvede naj se dovolitveno postopanje za sadno trgovino v inozemstvo in ustanovi naj se nadzorstveni Urad, enaklo sestavljen iz zastopnikov trgovine in poljedelstva. S kontrolnim uradom naj se doseže, da pride v eksport le blago brezhibne kvalitete.

Ljubljanska borza

Tečaj 17. avgusta 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2290.68	2302.04
Berlin 100 M	1351.53	1362.33
Bruselj 100 belg	789.41	793.35
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curih 100 fr.	1108.85	1118.85
London 1 funt	197.42	199.02
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5665.20	5693.46
Pariz 100 fr.	222.90	224.02
Praga 100 kron	168.23	169.09
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trat 100 lir	290.79	293.19

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Kaj nam bo pokazala letošnja »Ljubljana v jeseni«

Letošnja velesajmska prireditev »Ljubljana v jeseni«, na katero se z vso vestnostjo in ljubeznijo pripravljajo mnogobrojni sodelavci, nam bo podala nov dokaz marljivosti in kulture našega naroda. Ta prireditev bo niz razstav kulturnega in gospodarskega značaja. Kmetijska razstava bo obsegala strokovno-poučni kmetijski oddelek, sirarsko in mlekarstvo razstavo, razstavo jaje, čebelarstvo razstavo in sejem za med, zelenjadno razstavo, vinsko razstavo in sejem. Priključena ji bo razstava goveje živine montafonske pasme, ki jo priredi 3. in 4. septembra živinorejska zadruga »Jugomontafon« in pa razstava perutnine in kunccev, ribic in ptic, ki jo priredi društvo rejcev malih živali »Živalica« in se vrši ves čas trajanja velesajma. Pripravljata se tudi velika razstava plemenskih konj. Seveda na kmetijski razstavi ne bo manjkalo poljedelskih strojev in orodja. Razstavo čistokrvnih psov vseh pasem priredi dne 8. septembra Jugoslovanska kinološka zveza. Razstavljenih bo preko 300 teh najzvestejših spremljevalcev človeka. Alpska razstava bo zelo zanimiva in slikovita. V dioramah, modelih in slikah bodo prikazane naše ponosne planine v letnem in zimskem času, njih rastlinstvo, živalstvo in kamenje, kočje in zatočišča, oprema alpincev in gorskih lovcev, smučki sport, plezalne ture itd. Sodelujejo vsa naša sportna in planinska društva in klubi ter naša univerza po svojem botaničnem, geološkem in meteorološkem inštitutu. Alpski razstavi bo priključena tujsko-prometna razstava, ki jo organizira tujsko-prometni svet banske uprave Dravske banovine. Že lanskoletna taka razstava na velesajmu je zadivila vse obiskovalce, letos pa bo prikazan še nov material. »Razstavo slovenske knjige« priredi letos prvič slovenska založništva in knji-

garne. Obiskovalcu se bo nudil lep pregled plodonosnega dela zadnjih deset let na književnem polju. Umetnostne razstave na velesajmu so že dobro poznane. Letos pa bo prirejena razstava upodabljalno umetnosti »Žena v slovenski umetnosti«, na kateri sodelujejo malone vsi pomembni slovenski slikarji in kiparji. Fotoklub v Ljubljani priredi jugoslovansko-amatersko razstavo umetniških fotografij s sodelovanjem najboljših fotoamaterjev iz vse države. Naše vrle gospodinje prirede veliko razstavo »Domače ognjišče«, ki bo prikazala pregled gospodinjskih šol, skavtske organizacije, telesno nego gospodinje, počitniške domove, prehrano, preproste in moderne plinske in električne kuhinje, tehnične pripomočke in potrebščine v kuhinji, pripravljane kuhane in surove hrane pred očmi obiskovalcev, konzerviranje in vketenje sadja in sočivja, higijeno v kuhinji itd. Tako bo ta razstava najzanimivejša učiteljica našim gospodinjam in njihovim pomočnicam. Industrijski in obrtni oddelek jesenskega velesajma bo obsegal pohištvo in stanovanjsko opremo, živila, radio in nešteto izdelkov za dnevno uporabo in pa sezonskih predmetov. Lepo obrtno razstavo priredi tudi naša zbornica in pa v lastnem oddelku tudi oddelek za pospeševanje obrti naše banovine. Kot posebni prireditvi za časa jesenskega velesajma omenjamo revijo narodnih noš, ki bo 4. septembra in pa tekmovanje slovenskih harmonikarjev 11. septembra na velesajmu.

Obiskovalci imajo na podlagi sejemске legitimacije polovično vožnjo in naj ga ne bo med nami, ki si ne bi ogledal te prireditve. Saj bo ta razstava plod tisočih pridnih žilavih rok kmeta, delavca, obrtnika, gospodinj, kulturnega delavca in znanstvenika.

Jože Kovač:

Pregled osemletnega poslovanja Ljubljanske borze

(Nadaljevanje)

V splošnem bi bil totalni vrstni pregled vseh — tekem osmih let pri našem razsodišču — vloženih tožb z ozirom na njihov predmet in število slučajev ta-le:

Vrstni red	Predmet vloženih tožb	Število slučajev
I.	Vino, spirituoze itd.	2.076
II.	Tekstilni predmeti itd.	1.904
III.	Kolonijalno blago	1.539
IV.	Sveče, milo	1.051
V.	Semena	609
VI.	Zito, moka itd.	448
VII.	Galanterija	437
VIII.	Usnje, čevlji itd.	420
IX.	Les, oglje itd.	410
X.	Kemični produkti itd.	309
XI.	Dežniki	285
XII.	Svinjska mast	253
XIII.	Petrolej, olja itd.	246
XIV.	Pločevinasti izdelki	234
XV.	Stroji, železni fabrikati it.	221
XVI.	Manufaktura	191
XVII.	Paradižniki (konzerve), itd.	167
XVIII.	Klobuki, slamniki	163
XIX.	Cement	114
XX.	Testenine	103
XXI.	Kanditi itd.	89
XXII.	Zamaški	71
XXIII.	Krompir, fižol itd.	57
XXIV.	Graverski izdelki itd.	36
XXV.	Premog (kurivo)	24
XXVI.	Sladkor	21
XXVII.	Vrvarski izdelki	19
XXVIII.	Sadje	18
XXIX.	Gobe	18
XXX.	Delikatese	7
XXXI.	Opeka	6
XXXII.	Prašiči	6
XXXIII.	Seno	5
XXXIV.	Apno	5
XXXV.	Porcelan	2
XXXVI.	Kožuhovina	2
XXXVII.	Toaletne potrebščine	2
XXXVIII.	Jajca	1
XXXIX.	Koledarji	1
XL.	Klej	1

Skupaj 11.568

Od vseh 11.568 vloženih tožb odpade samo na poljske pridelke (semena itd.) in

sadje 609 tožb, na zito in mlevske izdelke 448 tožb, na les, oglje in pohištvo pa 410 tožb — t. j. skupno 1565 tožb ali skoro 13,5%, dočim zavzema trgovina in industrija vse ostale tožbe — 10.003 po številu.

Tako splošen, kakor tudi podroben pregled statističnih podatkov nam najbolj nazorno kaže, da se naše borzno razsodišče stalno in nad vse pričakovanje zadovoljivo razvija — razprostrajajoč svoje poslovanje že na najrazličnejše panoge domačega gospodarstva. Vsled hitrega, brezhlebnega razsodiščnega poslovanja in obče priznane objektivnosti borznih razsodnikov raste čimdalje bolj vsestransko zaupanje v razsodišče ljubljanske borze, čigar sloves je prodrli že daleč v tujino, tako da stalno narašča tudi število vloženih pravnih strani inozemskih trgovskih tvrdk, zlasti Poljske, Avstrije, Nemčije in Češkoslovaške.

(Nadaljevanje sledi.)

Jajnine
makaroni, špageti, juhine zakuhe

BOSNA — BOIS

To znano lesno podjetje v Banjaluki je nepričakovano ustavilo obratovanje svojih parnih žag. Delavcem in nastavljenecem je bilo že prej odpovedano, a ustavitev obratovanja so pričakovali šele za konec avgusta. Tudi železniško osebje tvrdke je bilo odpuščeno, iz česar sklepajo na popolno likvidacijo podjetja. V poučenih krogih se javlja, da je bila družba napram uradnikom in delavcem zmeraj korektna. Podjetje obstoji od leta 1915 dalje in je imelo zadnje osnovno glavnicu 30 milijonov Din. Za leto 1930 je bila izkazana še iz prejšnjih let izvirajoča zguba 14,3 milj. Din.

Zaščita kmeta in kmetijski moratorij

Gremij trgovcev za sodne okraje Ribnica in Vel. Lašče, ter občini Draga in Trava kočevskega sodnega okraja s sedežem v Ribnici nam glede gornjega vprašanja piše naslednje:

Zakon o zaščiti kmeta z dne 19. aprila 1932 predvideva olajšanje kmetovega dolgovnega razmerja z zakonito ureditvijo konverzije kmetijskih dolgov, to je s pretvoritvijo teh dolgov v več ali manj dolgoročna posojila z relativno nizko obrestno mero.

Do izdaje tega zakona pa je uveljavljen moratorij za vse kmetijske dolge iz dobe pred 20. aprilom 1932, za dobo šestih mesecev, a najdalje do 20. oktobra 1932.

Ker do tega termina ni pričakovati uveljavljenja zakona o konverziji kmetijskih dolgov, postaja vprašanje podaljšanja moratorija za trgovstvo, obrtništvo itd., osebno za podeželsko, vedno bolj pereče.

Pri pretresanju tega vprašanja v pogledu koristi ali škode moratorija imamo predvsem razlikovati:

1. pokrajine, v katerih je denarstvo dobro urejeno z ustanovitvijo zadružnih in samoupravnih denarnih zavodov, ki dajejo posojila na hipoteke ali osebni kredit po razmeroma nizki obrestni meri, ter z bankami.

Obrestna mera za posojila pri zadružnih denarnih zavodih, n. pr. v Dravski banovini, znaša 8 do 10% z vračunanimi postranskimi pribitki vred in je nižja od one državnih denarnih zavodov. V primeri s 5 do 7% obrestno mero za vloge je obrestna mera za posojila gotovo tako nizka, da jo ne bi bilo omajati z nobeno zakonito dolebo.

Slične obrestne mere imajo tudi samoupravni denarni zavodi.

V teh pokrajinah kmet ni ogrožen po izkoriščajočem zasebnem kreditu.

2. Imamo pa pokrajine, v katerih so denarni zavodi le redki in še ti samo v pokrajinskih središčih ali večjih mestih, zadružnih ali samoupravnih zavodov — hranilnic, posojilnic — pa sploh ni.

Vsled tega in po tradiciji je v takih pokrajinah kmet vezan le na zasebni kredit po višji odnosno večinoma po zelo visoki obrestni meri z raznimi postranskimi dajatvami in obvezami.

Nadalje nam je razlikovati kmeta dolžnika.

1. So kmetje, ki so se zadolžili ali prezadolžili vsled splošnih slabih gospodarskih prilik v prejšnjih letih in prišli zaradi visokih pasivnih obresti do nemogućnosti plačevanja svojih obveznosti, povprečna donosnost zemljišča pa bi bila zadostna za redno uspešno gospodarstvo.

2. Kmete, ki so vsled izrednih in nepredvidenih prilik — sicer tesno zvezanih s kmetijskim gospodarstvom — brez lastne krivde zabredli v dolgove, ogrožajoče bitnost kmeta.

3. One, ki so imeli priliko v letih konjunkturalne razbremenitve svoje kmetijsko gospodarstvo, pa svoje dohodke niso uporabljali v skladu s povprečnimi dohodki svoje kmetije; ali pa kmete, ki so imeli malo zadolženo, ali celo nezadolženo kmetijo in so po lastni krivdi prekomerno porabljali svoje dohodke.

Taka razlikovanja bi se dala sodno ugotoviti po vzrokih zadolžitve o priliki postopanja za priznanje kmetijskega moratorija.

V čem je iskati glavne vzroke kmetove zadolžitve v naših krajih?

V dobi devalvacije in inflacije denarja je kmet zlahka poravnal vse svoje predvojne dolgove, ker so se v ceni dvigali takorekoč od dne do dne vsi kmetijski pridelki in proizvodi. Večinoma je že letni dohodek številčno presegal ves predvojni dolg. Dvignila se je zemljiška renta, pa tudi življenski standard kmeta se je prilagodil višji donosnosti kmetijske imovi-

ne, osobito onega, ki je poleg kmetije izvrševal še kakršenkoli obrt kot postranski posel.

Naši kraji so močno pogozdeni, pa se je kmet ob razmahu trgovine mnogo pečal s prevažanjem lesa, ki mu je donajalo letno lepe dohodke. Nakupil si je potrebne težke konje, ter si v trgovini nabavljajal koruzo in oves za krmo po takratnih razmeroma visokih cenah. Trgovske račune je poravnal običajno po obračunu voznine z lesnim podjetnikom, pogosto po preteku daljše dobe. Po nastalih perturbacijah v lesni trgovini in kasneje po skoro nenadnem opešanju te trgovine so pa skokoma padale voznine, tako po množini, kakor po ceni voženj. Dohodki niso več zadostovali za vzdrževanje težkih konj in voz. Cena kmetijskih proizvodov je padla, padel pa je v ceni tudi glavni vir dohodkov našega kmeta, les na panju. Njegov celotni dohodek ni več zadostoval za kritje zvišanih potreb kmeta in pričelo se je zadolževanje. Splošen, kakor tudi trgovski in obrtniški kredit pa je bil povoljen z ozirom na še vedno lepo vrednost kmetijskega posestva in v pričakovanju na izboljšanje splošnih gospodarskih prilik.

Eno največjih bremen kmeta pa tvorijo dote, izročnine, dedni deleži in preživnine, izvirajoče iz izročilnih pogodb iz povojne konjunkturalne dobe, kakor tudi dedni deleži, sloneči na določilih poslednje volje zapustnika kmetijskega posestva iz iste dobe. Izročevalci ali zapustniki je računala s trenutno visoko vrednostjo kmetijske imovine in na lepe dohodke gozda ter je temu primerno obremenil prevzemnika posestva z visokimi izročninami odnosno legati.

Taka bremena ni bilo mogoče v kratki dobi odvaliti, pa je bilo treba deloma najeti posojila, ali pa jih, kot v daljši dobi odplačljiva, zemljeknjižno zavarovati.

Ako motrimo te vzroke zadolžitve s stališča zakona o zaščiti kmeta, imamo rešiti vprašanje, ali je takemu preobremenjenemu kmetu odpomoči s konverzijo njegovih dolgov, kateri dolgovi bi prišli pri tem v poštev in v kakšni meri bi bilo eventualno uporabiti moratorij.

Po našem razmišljanju za kmetijsko gospodarstvo v Dravski banovini ne more priti v poštev konverzija kmetijskih dolgov, ker trgovci in obrtniki, osobito podeželski, svojim odjemalcem običajno sploh ne računajo obresti za blagovne terjatve ali pa se v izjemnih primerih giblje obrestna mera v odstotkih kakršne zahtevajo zadružni denarni zavodi za svoja posojila, to je največ do 10 odstotkov.

V istih mejah imamo zaznamovati obrestno mero zasebnih terjatev in posojil. Višje obrestne mere te vrste terjatev so le redke izjeme in skoro ne morejo priti v poštev pri presoji vprašanja z zakonom statuirane konverzije kmetijskih dolgov.

Dolgovi kmeta, izvirajoči iz izročilnih in ženitnih pogodb ter iz prevzema nepremičnih zapuščin, so večji del brezobrestni, ostali pa so obrestovalni nižje od obrestne mere posojil zadružnih denarnih zavodov, to je pod 8%.

Pri današnjih prilikah nimamo denarnih zavodov — tudi državnih in samoupravnih ne — ki bi nudili kmetu v Dravski banovini posojila po nižji obrestni meri, kakor smo jih ravnokar omenili.

V dedukciji navedenih činjenic pridemo do zaključka, da širokopotezna konverzija kmetijskih dolgov, z namenom zaščite kmeta, v Dravski banovini ni izvršljiva, ker so do gotove meje dane kmetu vse možnosti razdolžitve. Poleg nizke obrestne mere nudijo številni zadružni in samoupravni zavodi kmetu posojila proti dolgoročni amortizaciji.

S tem prihajamo do rešitve drugega vprašanja, ali je za kmetijske dolgove v Dravski banovini in v drugih pokrajinah

Dr. Pirčeva
sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.
Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitek.

Gospodje trgovci! Ponudite Dr. Pirčevo sladno kavo Vašim odjemalcem!

države s sličnimi prilikami moratorij do uveljavljanja zakona o konverziji teh dolgov potreben in komu naj koristi.

Ako pri opisanem dejanskem položaju uspešna splošna konverzija kmetijskih dolgov, v cilju zaščite kmeta, v nekaterih pokrajinah ni mogoča, tedaj tudi nadaljnje vzdrževanje zakonitega moratorija za kmetijske dolge v celi državi po našem mnenju nima pravne podlage.

Po dosedanjih izkušnjah je imel zakoniti moratorij za kmeta pri nas le kvarne posledice, ker kmet ni imel kredita niti pri denarnih zavodih, niti pri trgovcu dobavitelju za vsakdanje življenske potrebe. Gotovine kmet nima, dokler ne proda svojih kmetijskih proizvodov. Denarni zavod pa se za dovoljevanje novih posojil varuje pred eventualnim podaljšanjem in neupravičenim izkoriščanjem zakonitega moratorija (slednji primeri po dosedanjih izkušnjah niso redki), ravno tako tudi trgovec, ki ima svoje nujne trgovske obveznosti, pa ni nikakor zaščiten in mu vsled neizterljivosti svojih dobroimetij pri kmetu grozi gospodarski polom, ne more dovoljevati kmetu novih kreditov za nabavo blaga.

V tej posledici je morala nastati občutna oslabelelost trgovskega udejstvovanja, kakor tudi celotnega narodnega gospodarstva v državi.

Trgovske terjatve napram kmetom so znatne in znašajo samo v področju tukajšnje prisilne združbe pri poedinih trgovcih do 400.000 Din. Ker tvorijo te terjatve glavno kritje za trgovčeve blagovne dolge pri dobaviteljih veletrgovcih in industrijih, mora biti kmetijski moratorij, v zvezi s splošnim pomanjkanjem denarja in neukvidnostjo trgovsko-poslovnih terjatev, nedogledno zlo v vseh fazah narodno gospodarskega udejstvovanja, torej tudi za kmetijsko gospodarstvo.

Da se prepereči ali vsaj omili tako zlo, bi bilo pri nameri, podaljšati kmetijski moratorij, razlikovati pokrajine, v katerih so kreditne prilike tako težke, da se s konverzijo kmetijskih dolgov nudi kmetu dolžniku možnost razbremenitve in ohranitve kmetije, ter pokrajine, v katerih so kmetu dane kreditne prilike za uspešno kmetijsko gospodarstvo.

V prvem primeru bi bilo podaljšati moratorij za dobo par mesecev, do uveljavljanja zakona o konverziji kmetijskih dolgov, v drugem primeru pa ukiniti moratorij po preteku sedanjega zakonitega roka. Na vsak način pa bi bilo raztegniti moratorij na dolge trgovcev in obrtnikov, ki so v bistveni zvezi z dolgi kmeta, za enako dobo in z enakimi pogoji, kakor za kmeta.

Pri pretresanju eventualnega zakona o podaljšanju kmetijskega moratorija bi bilo tudi uvaževati take posestnike kmete, katerih zadolžitve je tako velika, da dosega ali celo presega prometno vrednost njegovega celotnega imetja in bi mu tudi znatna konverzija njegovih dolgov ne nudila možnosti ohranitve gospodarske bitnosti.

Taki primeri naj bi se izločili iz moratorija.

TRGOVCI! Širite »Trgovski list«.
Kdor dela za svoje glasilo, dela najuspešnejše za koristi svojega stanu in samega sebe.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Celje.

Besedilo: Prva jugoslovanska lesna industrija, družba z omejeno zavezo v Celju.

Po sklepu občnega zbora z dne 28. junija 1932 se je družba razdružila in prešla v likvidacijo.

Likvidatorja: dr. Armin Gubo, podjetnik in Trinkler Jože, zasebnik, oba v Celju.

Likvidacijska firma: Prva jugoslovanska lesna industrija z omejeno zavezo v likvidaciji.

Podpis firme: Likvidatorja skupno podpisujeta likvidacijsko firmo.

Okrožno kot trgovsko sodišče v Celju, dne 27. julija 1932.

Firm. 266/32 — Reg C I 62/27

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Centrala za staro železo v Ljubljani, družba z o. z.

Vpiše se poslovodja Török Sandor, trgovec v Sarajevu.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 25. julija 1932.

Firm 634 — Rg C III 160/7

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: »Jugografika« tiskovna in založna družba z o. z.

Na podlagi notarskega akta z dne 2. aprila 1932., odobrenega dne 14. junija 1932, P I 104/28-16, sta se izpremenili točki »Sedmič« in »Osmič« družabne pogodbe.

Vpiše se poslovodja Žerjav Alfonz, polkovnik v rezervi v Ljubljani, Groharjeva ulica 14.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. II.,

dne 25. julija 1932.

Firm 657 — Rg C II 171/15

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Kastelic in drug.

Prokura je podeljena Schrautzer Herti, zasebnici v Ljubljani, Emonska c. 2.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, dne 25. julija 1932.

Firm 642/32 — Rg A III 1/4

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Tovarna kranjskega lanenega olja in firneža Hrovat & Komp.

Obratni predmet odslej: Tovarniško izdelovanje lanenega olja in firneža, vegetabilnih olj kot: ricinovega in repičnega olja, tekstilnega, usnjarskega, motornega in avijonskega olja, kemičnega tehničnega olja in tehnične masti, pločevinastih sodov in vseh vrst pločevinaste embalaže in posode.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 25. julija 1932.

Firm 639 — Rg A II 247/4

Izbrisali sta se nastopni firmi:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: »Vinea«, trgovina z vinom in spirituoznimi produkti družba z o. z. v likvidaciji.

Zaradi končane likvidacije.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 25. julija 1932.

Firm 640 — Rg C II 71/22

Sedež: Mengeš.

Besedilo: Hribar & Co.

Obratni predmet: slamninarstvo, Radi opustitve obrata.

Dež. kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 25. julija 1932.

Firma 645 — Rg A VI 64/3

Dobava-prodaja

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 20. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 30.600 kg pšenične moke.

Direkcija državne železarne Vares-Majdan sprejema do 24. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg sena.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 29. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 300 metrov jamskega kabla, 40 kg dinamozice in 2000 m² krovne lepenke.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 1. septembra t. l. ponudbe glede dobave lesa.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 29. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg strojnega olja.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 9. septembra t. l. ponudbe glede dobave cevi in ročnih vrtaljk.

Dne 2. septembra t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertna licitacija glede dobave ognjegasnega materijala; dne 7. septembra t. l. pa glede dobave tračnic.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled).

Prodaja lesa. Kr. direkcija šum v Vinokovcih sprejema do 30. avgusta t. l. ponudbe glede prodaje lesa. (Oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

Trzna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 12. VIII. 1932 je bilo pripeklanih 243 svinj in 1 koza, cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—8 tednov stari komad Din 75—80, 7—9 tednov stari 95 do 100, 3—4 mesece stari 180—250, 5—7 mesecev stari 300—350, 8—10 mesecev 400 do 450, 1 leto stari 500—650, 1 kg žive teže 5—6, 1 kg mrtve teže 9—10/50, koze, kmd. Din 105. Prodanih je bilo 89 svinj in 1 koza.

Tržne cene v Celju, dne 1. avgusta 1932.

Govedina: 1 kg volovskega mesa I. 12, II. 10, III. 8, kravjega mesa 6 do 8, vampov 6, pljuč 8, jeter 10, ledvic 12, loja 3 Din. — Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 14, II. 12, jeter 12, pljuč 12 Din. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 16, II. 14, III. 12, pljuč in jeter 10, glave 8, slanina I. 14, II. 12, na debelo 12, suhe slanina 18, masti 16, šunke 18, prekajenega mesa I. 20, II. 18, prekajenih parkljev 6, prekajene glave 10, jezika 22 Din. — Konjsko meso I. 5, II. 4 Din za kg. — Klobase: 1 kg krakovskih 24, debrecinskih 24, hrenovk 26, safalad, posebnih in tlačenk 18, polsuhih kranjskih 26, suhih kranjskih 28, brunšviških 12, salami 60 Din. — Perutnina: piščanec majhen 12, večji 15, kokoš 20, petelin 30, raca 30, gos 60, puran 50, domač zajec, manjši 10, večji 15 Din za komad. — Divjačina: 1 kg srne 25 Din. — Mleko maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2 do 2/50, kisle smetane 12, 1 kg surovega masla 26, čajnega masla 28, masla 24, bohiniškega sira 22, trapistovskega sira 22, ementalskega sira 26, sirčka 10, eno jajce 0/75 Din. — Pijača: 1 liter starega vina 14, novega 6 do 10, piva 12, žganja 24 Din. — Kruh: 1 kg belega kruha 4, polbelega 3/50, črnega 3, žemlja 0/50 Din. — Sadje: 1 kg jabolk I. 4, luksuznih hrušk 6, marelic 6, breskev 6, orehov 8, luščenih orehov 16, češpelj in sliv 4, suhih češpelj in hrušk 8, 1 limona 0/75 Din. — Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 76, Santos 52, Rio 40, pražene kave I. 92, II. 68, III. 48, čaja 76, kristalnega belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 16, medu 18, kavne primesi 18, riža I. 11, II. 8, III. 4/50, 1 liter namiznega olja 14, olivnega olja 19, bučnega olja 15, vinskega kisa 4/50, navadnega kisa 3, petroleja 7, špirita denat. 7, 1 kg soli 2/50, celega popra 38, mletega 40, paprike 28, sladke paprike 30, testenin I. 12, II. 9, mila 13, karbida 7, sveč 14, kvasa 32, marmelade 18, sode za pranje 2 Din. — Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 3/20, št. 0 3/20, št. 2 3/10, št. 4 3, št. 6 2/70, ržene enotne moke 3/40, pšeničnega zdroba 3/40, koruznega zdroba 2/40, pšeničnih otrobov 1/20, koruzne moke 20, ajdove moke 4/50, kaše 3/50, ješprenja 3/80, ovsenega riža 7 Din. — Žito: 1 q pšenice 280, ječmena 200, ovsna 190, prosa 250, koruze 155, fižola 300, 1 kg graha 11, leče 12 Din. Kurivo: 1 q premoga, trb. 38, zabukovskega 48, rjavega 24, 1 kub. meter trdih drv 90, 100 kg trdih drv 60, 1 kub. meter mehkih drv 32, 100 kg mehkih drv 20 Din. — Krma: 1 q sladkega sena 55, polsladkega 50, kislega 40, slame 30 Din. — Zelenjava in gobe: 1 kg glavnote solate in endivije 2, zgodnega zelja 4, ohrovtu 2, karfijola 3, koleraba (komad) 0/25, koleraba podzemljica 0/25, 1 krožnik špinache 1, 1 kg paradiznikov 2, kumar 2, kumaric za vkisanje 10, graha v stročju 6, luščene graha 6, fižola v stročju 2, čebule 4, česna 7, krompirja 1, jurčkov 10 Din.

že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. — Šelenburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Potovalna pisarna

„Putnik“

se je preselila

časno z Dunajske ceste št. 1

v Gajevo ulico

za nebottčnikom

Mestni tesarski mojster

Josip Kregar, Ljubljana

Kodeljevo št. 10. Telef. 26-00

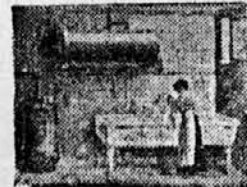
se priporoča cenjenemu občinstvu za naročila tesarskih del, kakor: modernih lesenih hiš, raznih ostrešij, lesenih stopnic in vseh v to stroko spadajočih del po lastnih kakor tudi po podanih načrtih.

Tiskarna
MERKUR
LJUBLJANA

Gregorčičeva ulica št. 23
TELEFON 25-52

se priporoča za naročila vseh uradnih in trgovskih tiskovin. Tiska vizitke, memorande, kurtve, časopise, knjige, brošure, cenike, štatute, tabele, letake i. t. d. dobavlja točno in po zmernih cenah. Za večja naročila zahtevajte proračune!

LASTNA KNJIGOVESNICA

Ustanovljeno leta 1852

krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodo- vodov in centralne kurjave. — Naprava strelovodov. — Kopalniške in klosetne naprave

TEODOR KORN

LJUBLJANA
POLJANSKA C. 8
(PREJ HENRIK KORN)

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 -- MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.